

Η Θεια Λαζαρίνα

**Ευάγγελος Αυδίκος,
Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας**

Ετσι, τη φωνάζαμε. Η θεια Λαζαρίνα. Η Συρρακιώτισσα μάνα μου, μαθητή μέντη από τα ανδρωνυμικά που κουβαλούσε περισσότερα. Λαζαρίνα την ανέβαζε, Λαζαρίνα την κατέβαζε. Απόλυτα ταιριαστό με τη θίτη της.

Το ίδιο και οι γειτόνισσες. Αυτός πάντας ο κόσμος τους. Ήταν η γυναίκα του μακαρίτη του Λάζαρου. Του πρόσφυγα. Πολύ αργότερα μάθαμε το δικό της βαφτιστικό. Μαριάνθη την έλεγαν. Παιδούλα πέρασε τα νερά του Αιγαίου και καραβοτσακισμένη έφτασε στην Πρέβεζα.

Μαζί με άλλους που με την ψυχή στο σόμα άφοσαν όλο το βιος τους και με κάθε τρόπο -με αραμπάδες κατά κανόνα- βιάζονταν να ξεφύγουν από τη φωτιά του πολέμου κι από το οπαθή των Τσέπτων.

Στη δυτική Ελλάδα γνώρισε τον Λάζαρο. Τον παντρεύτηκε μικρή, ποιος νοιαζόταν τότε να τη στείλει στο σχολείο. Να μάθει γράμματα. Πρόσφυγες και οι δύο. Με βιος

στην πατρίδα που άφοσαν. Με λίγα ελληνικά που τα τρόχισε στην καθημερινότητα. Για τους γειτόνους πη θεια Λαζαρίνα πάντανένας από τους αιότους. Απ' αυτούς που πήραν τα χωράφια τους. Που τους στέρησαν τα βοσκοτόπια. Που έβαλαν το χέρι τους να σκορπίσουν τα τσελιγκάτα.

Που έχασαν την ασφάλειά τους. Που αναγκάστηκαν να ψάξουν για μεροκάματο σε ξένους ανθρώπους. Ξεσπιωμένοι κι αυτοί. Πλην όμως παλαιόθεν οι αδύναμοι ψάχνουν για κάποιον πιο αδύναμο να του φορτώσουν τη δική τους ανημπόρια. Τη δική τους κακοτυχία.

Η θεια Λαζαρίνα φορτώθηκε κρίματα που δεν πάντα δικά της. Ήγινε ο εκπρόσωπος των «εισιθολέων» που βολεύτηκαν. Ήρθαν ξυπόλυτοι στον τόπο μας κι έγιναν άνθρωποι. Η φράση επαναλαμβανόταν τακτικά κουβαλώντας τον πόνο, τη φτώχεια αλλά και την οργή όσων πάλευαν να επιβιώσουν στις δύσκολες μεταπολεμικές συνθήκες. Είχαν βρει τον φταίχτη της κακοδαιμονίας τους. Στην ίδια κατσαρόλα, Ολγα μου, βράζουμε. Πονεμένοι άνθρωποι είναι. Σαν τη μας. Ξεσπιωμένοι σαν τη μας. Κι ακόμα πλιότερο.

Η θεια Λαζαρίνα πέρασε πέλαγα. Τα λόγια της αγράμματης μάνας μου έγιναν το πρώτο μελλοντικών προσωπικών περιπλανήσεων.

Η θεια Λαζαρίνα δεν έδινε σημασία σ' αυτά. Σιωπούσε. Ομως τα μάτια της έχαναν τη συνθισμένη γαλάνη τους. Κι όταν έλεγε κάποιες κουβέντες πη φωνή της είχε τρέμουλο. Είχε όμως έναν τρόπο να συνεννοείται με τη μάνα μου.

Κι ας ήξεραν και οι δύο τοάτρα πάτρα τα ελληνικά, όπως έλεγε η μάνα μου. Τα ανακάτευε πη μία με βλάχικες λέξεις και πη άλλη με τούρκικες. Παρ' όλα αυτά, είχαν βρει τον τρόπο να συνεννοούνται. Κι ας πάλευαν με της ώρες να βρουν, κάποιες φορές, της ελληνικές λέξεις για να καταλήξουν κάπου. Κι ας γινόταν αφορμή αυτή πη προσπάθεια να σηκώσουν τους τόνους. Πολύ γρήγορα φίλιωναν. Σαν τη μικρά παιδιά.

Μου πήρε καιρό να της καταλάβω. Δυο άνθρωποι διαφορετικοί, ξεσπιωμένοι προσφυγας πη μία, εσωτερικός μετανάστης πη άλλη. Κι όμως ταίριαζαν. Τους οδήγησε πη συμπόνια. Η κατανόηση πως είναι στην ίδια κατσαρόλα. Οι ίδιες δυσκολίες. Αυτό

τους έκανε να παραμερίσουν της διαφορές. Τις δυσκολίες πη γλώσσας.

Θυμόθηκα πη θεια Λαζαρίνα πολλά χρόνια μετά. Ακούγοντας της προσωπικές ιστορίες των γυναικών στους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Μου θύμισαν οι καινούργιες ιστορίες πως κάποιες φορές αδυνατούμε να αφογκαστούμε πη ιστορικότητα των γεγονότων που εμφανίζονται μέσα από της μικρές ιστορίες καθημερινών ανθρώπων. Ιως αυτός είναι ένας καλός τρόπος να νιώσουμε την συγκλονισμό των ανθρώπων. Τον πόνο τους. Τον κόσμο τους.

Κάποιες λέξεις μπορεί να μας ανοίξουν πη πόρτα σ' αυτό τον κόσμο των διαφορετικών. Με βοήθησε πη θεια Λαζαρίνα σ' αυτή. Ευαγγέλη με προσφωνούσε κάθε φορά πη της ζητούσα να μου αφηγηθεί κάτι και πη φωνή της λύγιζε. Μια προσφώνηση που κουβαλούσε πη ανάμιξη των πολιτισμών.

Αυτή πη λέξη (Ευαγγέλη) πάντα το κλειδί που μου πρόσφερε, άθελά της, για να μπω στον κόσμο της. Που είναι κόσμος όλων των προσφύγων. Ολων των ξεσπιωμένων. Που ζουν ανάμεσα σε δυο κόσμους.

Βιονικοί παπούδες και γιαγιάδες σπάνε ρεκόρ

Ο 76χρονος μαραθωνοδρόμος Βασίλης Ανδρουλάκης από την Κρήτη, πη 86χρονη γυμνάστρια Γιοχάνα Κουές από τη Γερμανία, πη 99χρονη αεικίνητη σεξοθεραπεύτρια Σίρλεϊ Τζούσμαν από τη Νέα Υόρκη και πη 73χρονη dj Ρουθ Φλάουερς από τη Βρετανία μπορεί να μην έχουν συναντηθεί ποτέ μεταξύ τους, έχουν όμως ένα κοινό χαρακτηριστικό. Επαληθεύουν πη μεγαλύτερη ευχή όλων των γενεών: «Να ταν τα νιάτα δυο φορές...» Κάπως έτσι πριν από λίγους μήνες ο Βασίλης Ανδρουλάκης, ο Κρητικός βετεράνος μαραθωνοδρόμος, στα 76 του χρόνια έτρεξε μια διαδρομή που είχε ξανατρέξει στα 21 του, ξεκινώντας από την Κνωσσό και διανύοντας 20 χιλιόμετρα. «Η βιοπάλη δεν μου επέτρεψε να ασχοληθώ με τον αθλητισμό πη την εποχή που θα μπορούσα. Ως έφηβος στην Κρήτη δεν είχα αντίπαλο, έκανα ρεκόρ. Σήμερα στην καπηγορία μου, ως βετεράνος, τερματίζω πρώτος στη Βαλκανία. Ο βασικός μου στόχος δεν είναι ο χρόνος, αλλά ο τερματισμός. Αγαπώ τον αθλητισμό, αλλά ποτέ δεν θα τρέω υποβασταζόμενος δηλώνει και συνεχίζει να προπονείται. Στο ίδιο ντούσι ο 69χρονος Γιάννης Κυρδή-

μος, πρώην λιμενάρχης του Ηρακλείου, όχι μόνο τρέχει μακρινές αποστάσεις, αλλά δαμάζει και τα κύματα παίρνοντας μέρος σε κολυμβητικούς μαραθωνίους αφηρώντας τα δυνατά ρεύματα και τους ισχυρούς ανέμους. Αν και με τη θάλασσα καταγίνεται από μικρός, τον στίβο τον ξεκίνησε το 2009, σε πλικία 65 ετών! «Έγινε εντελώς τυχαία, όταν κάποιος γνωστός μου από τον ορειβατικό όμιλο μού είπε μια μέρα να λάβω μέρος σε αγώνες. Στην αρχή δίστασα, αλλά πήγα - έτσι, για να δοκιμάσω δυνάμεις μου. Και είδα ότι μου άρεσε πολύ. Έτσι κόλλησα και το μικρόβιο αυτό» λέει στην «Εσπρέσο της Κυριακής».

Ο 81χρονος Κωνσταντίνος Χατζημανούντης είναι πη «σημαία» του συλλόγου ΣΕΒΑΣ της Κω Φειδιππίδης. Δεν υπάρχει αγώνας, από την Κρήτη έως την Αλεξανδρούπολη, που να μην έχει διακριθεί, με πιο πρόσφατους αυτούς στη μεγαλόνησο, όπου ο βαλκανιονίκης και πρωταθλητής Ελλάδας κατέκτησε δύο χρυσά μετάλλια - στα 400 και στα 100 μέτρα- κάνοντας μάλιστα νέο ατομικό ρεκόρ! Στην άλλη άκρη του Αγλαντικού ο 64χρονος Ρόμπερτ από την Κεντάκι όταν πάντα

οκτώ χρόνια νεώτερος πάντα υπέρβαρος και δεν μπορούσε ούτε καν να περπατήσει. Ακολούθησε διατροφή και ειδικό πρόγραμμα εκγύμνασης, και σήμερα τα βίντεο και οι φωτογραφίες του κάνουν τον γύρο του κόσμου και αφίνουν εκατομμύρια συνομπλίκους του (και όχι μόνο) άφωνους. Το πραγματικό αστέρι στην Αμερική είναι ωστόσο η Ντόροθι Κάστερ, κωμική πθοποίος από το Αϊντάχο, που το καλοκαίρι γιόρτασε τα 102α γενέθλια της κάνοντας ελεύθερη πτώση με αλεξίπτωτο από τη γέφυρα Περίνη! Τα προηγούμενα γενέθλια, δηλαδή αυτά των 101 ετών, τα είχε γιορτάσει με zip-line, εναέρια διαδρομή μέσω καλωδίου, από το οποίο κρεμάστηκε πάνω από μισή ώρα.

Η πιο διάσημη υπέργυρη αθλήτρια είναι ίσως πη Γιοχάνα Κουές. Ετών 88 και «βασίλισσα του δίζηνου», πη Γιοχάνα έχει αναγνωριστεί από τη Ρεκόρ Γκίνες ως η γηραιότερη αθλήτρια ενόργανης γυμναστικής στον κόσμο, ενώ συμμετείχε πρώτη φορά σε αγώνες σε πλικία... 56 ετών! Η οικογένεια της στη Γερμανία της Λειψίας πάντα οικογένεια αθλητών, εκείνη όμως αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την ενόργανη όταν παντρεύ-

τηκε και έκανε παιδιά, για να ξαναρχίσει της προπονήσεις όταν πια είχε περάσει τα... πενήντα.

Η 73χρονη Ρουθ Φλάουερς, πάλι, προπομά να βρίσκεται στα ντεκ και αυτό ακριβώς κάνει. Ταξιδεύοντας από τη Βρετανία, όπου ζει, μέχρι τη Γερμανία, τη Βαλκανία και πη Αμερική, πη «Mamy Rock» παίζει μουσική στα κλαμπ ξεσκώνοντας τους νεαρούς θαμώνες που χορεύουν μανιωδώς και πη χαρίζουν λουλούδια. Εξείνησε πη «πείραμα» το 2005, όταν εγγονός της έκανε τα γενέθλια του σε ένα κλαμπ κι εκείνη βρέθηκε πρώτη φορά στη ζωή της σε έναν κόσμο που δεν ήξερε ότι υπήρχε.

Η Σίρλεϊ Τσούσμαν υποδέχεται στο γραφείο της κυρίως πελάτες νεαρής πλικίας. Δεν το επιδιώκει πη ίδια - εκείνη που προτιμούν. «Πρόσφατα ήρθε μια 25χρονη που είχε ήδη απευθυνθεί σε έναν άλλον ειδικό στη Νέα Υόρκη, αλλά ένιωσε ότι έπρεπε να βρει κάποιον με περισσότερη εμπειρία» λέει πη σεξοθεραπεύτρια και συγγραφέας προσθέτοντας πως πη ίδια, ετών 99, διαθέτει όσο περισσότερη πείρα μπορεί να διαθέσει άνθρωπος!